

Museale rollatorparade

Alex de Vries

Sylvia Witteman beschreef in *Volkskrant Magazine* van 22 januari hoe het haar vergaat met het vinden van een geschikt zwembad sinds ze vanuit Washington is teruggekeerd in Amsterdam. Tussen alle speciale uurtjes – van naaktrecreatie tot boerkini-zwemmen – kan ze nauwelijks een moment vinden om rustig een paar baantjes te trekken. Het zwembadwezen heeft zich zo verloren in gesegmenteerd doelgroepbeleid dat de van oudsher grootste groep belangstellenden, de rustige heen-en-weerzwemmers, haar mandaat is kwijtgeraakt.

Zo is het ook een beetje in de Nederlandse museumwereld. De musea, of ze nu historisch, modern, eigentijds of multi-disciplinair zijn, hebben zoveel speciale bezoekersmomenten voor precies omschreven doelgroepen in het leven geroepen dat je er als gemiddelde bezoeker bijkans door in de maling genomen voelt. Nog niet zo lang geleden waren musea een soort dependances van tehuizen voor de ouden van dagen. Je ging er op een rustige namiddag heen en je kwam in een oase van rust waar je je met alle aandacht kon richten op de kunstwerken die je eens wat nader wilde bekijken. Je kwam bijna niemand anders tegen, je maakte eens een praatje met een suppoost, vaak ook iemand die van zijn oude dag genoot, en je nuttigde er een kop koffie met een gevulde koek in de 'kantine' – net zoals in het zwembad.

Tegenwoordig echter is de oudere een doelgroep geworden en doen musea hun best je te laten participeren in een museale rollatorparade. Straks wordt er een parcours voor scootmobielen langs de kunstwerken aangelegd.

Eeuwig jong

De bedaarde rust is uit de musea verbannen. Tot opluchting van velen, kun je wel zeggen, want je verveelde je er natuurlijk dood. Dat dat ook de bedoeling was, mocht je niet hardop zeggen. Ach, die welbestede vervelingsuren in het museum! Je kon ze verantwoorden en er nog indruk mee maken ook.

Onder de terreur van het door Bob Dylan zo navrant bezongen *Forever Young* moet je vandaag de dag van alles in een museum, juist ook als je tot de oudere generatie behoort. Je moet met zo'n krukstoeltje onder je arm achter een jonge meid aan die je gaat uitleggen wat je nu eigenlijk in die schilderijen en sculpturen kunt zien. Je hoeft niets meer zelf te bedenken. Nergens kun je meer bij wegmijmeren, en er het jouwe van denken.

Het belangrijkste wat musea in de vergrijzingsgolf die over de samenleving heen spoelt te doen staat, is de ouderen met rust laten. Ze moeten het zelf maar uitzoeken. Ze hebben tijd zat, geld zat, vrienden zat. Ze kunnen alle kanten op, maar ze gaan naar het museum. Dat hebben ouderen altijd al gedaan. Ouderen zijn de

Alex de Vries

is zelfstandig auteur, curator en adviseur. Hij is voor het studiejaar 2010-2011 aangesteld als hoofd van de masteropleiding Autonome Kunst van het Sandberg Instituut

museumbezoekers bij uitstek. Ze liggen voor het oprapen. Steeds meer. Bij bosjes. Stem je programmering daar op af in plaats van met enorme inspanning te proberen jeugd van allerlei pluimage achter rappende rattenvangers aan door je tentoonstellingen te jagen.

Kijk, die jongeren vervelen zich ook kapot in het museum, net zoals ouderen, maar van die laatsten heb je geen last; die houden zich koest. Hoewel je tegenwoordig ook steeds meer ouderen hebt die in een museum hun mond niet kunnen houden, alles beter weten en overal commentaar op hebben. In Nederland ben je heden ten dage verplicht overal en altijd ergens een mening over te hebben en die hardop uit te spreken. Daar zijn die ouderen de laatste jaren behoorlijk goed in geworden. Hou toch eens je kop! Kijk wat beter voordat je het eerste het beste wat in je opkomt uitspreekt.

Tut tut

Het probleem met de toename van het aantal ouderen in Nederland is dat ze zich daardoor meer en meer in groepen gaan bewegen. Ook in musea. En in groepen zijn ze niet te harden. Dan zijn het weer net kinderen. Altijd wil er iemand de leukste zijn. Altijd is er iemand de lul. Altijd is er een preutse moralist bij die voortdurend 'tss' zegt, of 'tut tut'.

Een museum is op zijn mooist als je er in je eentje rondloopt, een beetje verdwaalt, opeens in een zaal staat waar bijna nooit iemand komt en daar een kunstwerk ziet waar je niets van begrijpt maar dat je desondanks bij de kladden grijpt. Dat sprakeloze in je eentje tegenover een schilderij of een beeld staan, waar kan dat nog? Niet in de musea. Die moeten steeds voller. De kwaliteit van de kunst wordt nu bepaald door hoeveel mensen het willen zien. Met z'n allen. Als doelgroep. Waar blijf je dan als mens?

Je kunt niet collectief zonderling zijn en toch moet een museum dat gevoel oproepen: dat er voor jou als eenling hoop is, dat er buiten je eigen voorstellingsvermogen verbeelding bestaat die het leven de moeite waard maakt. Het gaat om beelden die bewijzen dat je leeftijdloos bent en ondanks alle anderen, alleen op de wereld. Musea moeten het nutteloze menselijk bestaan zin geven, hoe jong of oud je ook bent.